

MODELREGLEMENT PROGRAMMARADEN

Het Commissariaat voor de Media heeft bij gelegenheid van de Conferentie Programmaraden op 19 januari 2001 een concept-modelreglement gepresenteerd, dat zowel de samenstelling van de programmaraad, bedoeld in artikel 82k van de Mediawet, als de totstandkoming en de inhoud van het advies van de programmaraad aan regels bindt. Na ontvangst en beoordeling van de reacties van betrokkenen (programmaraden, programma-aanbieders en aanbieders van omroepnetwerken) heeft het Commissariaat het Modelreglement Programmaraden vastgesteld.

Hilversum, 20 november 2001

Commissariaat voor de Media

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1. Inleiding

- 1.1. Algemeen
- 1.2. Relevante bepalingen

Hoofdstuk 2. Het Modelreglement

- 2.1. Taak programmaraad
- 2.2. Samenstelling programmaraad
- 2.3. Openbaarheid
- 2.4. Benoeming leden programmaraad
- 2.5. Totstandkoming advies programmaraad
- 2.6. Inhoud advies programmaraad
- 2.7. Vaststelling en openbaarmaking advies programmaraad
- 2.8. Geldigheidsduur advies programmaraad

Hoofdstuk 3. Toelichting

HOOFDSTUK 1. INLEIDING

1.1. Algemeen

Van echte keuzevrijheid voor de consument, als het gaat om de programma's die hij via de kabel kan ontvangen, is, hoewel de mogelijkheden van de kabel zich in die richting ontwikkelen, nog geen sprake. In de nota "Kabel en consument: marktwerking en digitalisering" van 20 april 2000 heeft de regering vastgesteld dat het gedurende deze overgangsfase noodzakelijk is het huidige niveau van consumentenbescherming, zoals vastgelegd in de Mediawet, ten minste te handhaven. Om ervoor te zorgen dat de inhoud van de adviezen van de programmeraden voldoet aan het bepaalde in artikel 82i en 82k van de Mediawet wil de regering de onafhankelijkheid van de programmeraden ten opzichte van de kabelexploitanten vergroten en het functioneren van de programmeraden verbeteren. Het uitgangspunt daarbij is de programmeraden te laten functioneren op basis van een door het Commissariaat vastgesteld modelreglement.

Een oordeel over het advies van een programmaraad speelt een rol bij verzoeken tot bestuurlijke handhaving van het bepaalde in artikel 82k, tweede lid, van de Mediawet. Indien de desbetreffende programmaraad zich met betrekking tot zijn samenstelling en zijn advisering (zowel totstandkoming als inhoud van het advies) heeft laten leiden door het modelreglement, dan zal de alsdan betachte zorgvuldigheid bij de totstandkoming van het advies, een substantiële bijdrage kunnen leveren aan de besluitvorming van het Commissariaat. Bovendien kunnen de programmeraden die het modelreglement hanteren zich, in een eventuele procedure in het kader van de handhaving van het bepaalde in artikel 82k van de Mediawet, verweren met een beroep op dat reglement.

1.2. Relevante bepalingen

Met betrekking tot het functioneren van de programmeraden zijn de volgende bepalingen van belang:

Artikel 82i, eerste lid, van de Mediawet

1. De aanbieder van een omroepnetwerk zendt onverkort, ongewijzigd en gelijktijdig met de oorspronkelijke uitzending naar alle aangeslotenen op het omroepnetwerk ten minste vijftien televisieprogramma's voor algemene omroep en ten minste vijfentwintig radioprogramma's voor algemene omroep uit, waaronder in ieder geval:
 - a. de programma's van de instellingen die zendtijd hebben verkregen voor landelijke omroep;
 - b. de programma's van de instelling die zendtijd heeft verkregen voor regionale omroep, bestemd voor de provincie waarbinnen het omroepnetwerk zich bevindt;
 - c. de programma's van de instelling die zendtijd heeft verkregen voor lokale omroep, bestemd voor de gemeente waarbinnen het omroepnetwerk zich bevindt;
 - d. de televisieprogramma's van de Nederlandstalige landelijke Belgische openbare omroepdienst;
 - e. twee radioprogramma's van de Nederlandstalige landelijke Belgische openbare omroepdienst.

Artikel 82k, eerste tot en met zesde lid, van de Mediawet

1. In gemeenten waar een omroepnetwerk aanwezig is, stelt de gemeenteraad een programmaraad in die de aanbieder van het omroepnetwerk adviseert welke programma's voor algemene omroep hij krachtens artikel 82i ten minste uitzendt naar alle aangeslotenen op het omroepnetwerk.
2. De aanbieder van een omroepnetwerk kan slechts om zwaarwichtige redenen afwijken van het advies, bedoeld in het eerste lid.
3. De aanbieder van een omroepnetwerk kan de programmaraad voorts een advies vragen over de overige programma's voor algemene omroep die hij uitzendt naar alle aangeslotenen op het omroepnetwerk.
4. Onverminderd artikel 82i, gaat de programmaraad in zijn advisering uit van een pluriforme samenstelling van het pakket programma's voor algemene omroep, rekening houdend met de in de gemeente levende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke behoeften.

5. De leden van de programmaraad worden benoemd door de gemeenteraad van de gemeente waar het omroepnetwerk aanwezig is. Voor benoeming komen in aanmerking personen die deskundig zijn op het terrein waarop de programmaraad adviseert. De programmaraad heeft een zodanige samenstelling dat hij representatief is voor de belangrijkste in de gemeente voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. De gemeenteraad bepaalt de omvang van de programmaraad. Leden van de gemeenteraad kunnen geen zitting hebben in de programmaraad.
6. Indien een aantal omroepnetwerken gekoppeld is en daardoor feitelijk als één omroepnetwerk functioneert, wordt met betrekking tot die gekoppelde omroepnetwerken één programmaraad ingesteld door de onderscheidene gemeenteraden gezamenlijk. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 2. HET MODELREGLEMENT

2.1 Taak programmaraad

1. De programmaraad heeft tot taak de aanbieder van het omroepnetwerk te adviseren welke programma's, bestemd voor ontvangst door het algemene publiek, hij krachtens het bepaalde in artikel 82i, eerste lid, van de Mediawet (het zogeheten wettelijk minimumpakket) ten minste uitzendt naar alle aangeslotenen op het omroepnetwerk.
2. Op verzoek van de aanbieder van het omroepnetwerk kan de programmaraad hem ook adviseren welke overige programma's, bestemd voor ontvangst door het algemene publiek, hij tevens uitzendt naar alle aangeslotenen op het omroepnetwerk.

2.2 Samenstelling programmaraad

1. De programmaraad dient representatief te zijn voor de belangrijkste in de gemeente(n) voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen en een redelijke afspiegeling te vormen van de bevolking in de gemeente(n) naar leeftijd, sexe, etnische en culturele achtergrond.
2. De programmaraad bestaat uit ten minste 7 en uit ten hoogste 15 leden.
3. De programmaraad wijst uit zijn midden een voorzitter en een secretaris aan, dan wel een voorzitter of secretaris van buiten de programmaraad, die geen stemrecht bezitten.

2.3 Openbaarheid

1. De secretaris maakt via de lokale en/of regionale media, onder vermelding van het correspondentieadres, bekend dat de gemeente(n) een programmaraad heeft/hebben ingesteld en hij maakt tegelijkertijd bekend wat de taak van de programmaraad is en wie de leden van de programmaraad zijn.
2. De secretaris maakt via de lokale en/of regionale media telkens ook de wijzigingen van de in het eerste lid bedoelde gegevens bekend.

2.4 Benoeming leden programmaraad

1. De leden van de programmaraad worden in samenspraak met de programmaraad benoemd door de gemeenteraad of de gemeenteraden gezamenlijk.
2. Bij gelegenheid van de instelling van de programmaraad worden de leden benoemd zonder de in het eerste lid bedoelde samenspraak met de programmaraad.
3. Tot lid van de programmaraad kan uitsluitend worden benoemd een persoon die de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, die woonachtig is in het gebied waarop het advies van de programmaraad betrekking heeft en die aangesloten is op het omroepnetwerk gelegen in dat gebied, dan wel deel uitmaakt van een huishouden dat daarop is aangesloten.
4. Met het lidmaatschap van de programmaraad zijn onverenigbaar:
 - een lidmaatschap van de raad van de betrokken gemeente;
 - de functie van burgemeester of wethouder van de betrokken gemeente;
 - een binding met de aanbieder van het omroepnetwerk anders dan als aangeslotene;
 - een bestuurslidmaatschap of een betrekking, al dan niet tegen betaling, bij een instelling die in aanmerking komt voor zendtijd voor binnenlandse omroep dan wel bij een commerciële omroepinstelling.
5. Een vacature dient zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 6 maanden te worden vervuld.
6. De leden van de programmaraad worden voor een periode van 4 jaar benoemd met de mogelijkheid van een éénmalige herbenoeming voor dezelfde periode.

2.5 Totstandkoming advies programmaraad

1. De programmaraad vergadert ten minste twee maal ten behoeve van het uitbrengen van een advies en voorts zo dikwijls als de voorzitter dit nodig acht of ten minste de helft van het aantal leden of de aanbieder van het omroepnetwerk daarom verzoekt.
2. De vergaderingen van de programmaraad zijn openbaar.
3. De voorzitter besluit op verzoek van een lid van de programmaraad, de aanbieder van het omroepnetwerk of een programma-aanbieder tot een besloten (deel van de) vergadering of

geheimhouding van de ter vergadering behandelde zaken of stukken ter bescherming van een van de belangen genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.

4. De oproeping voor de vergadering geschiedt door of namens de voorzitter onder opgave van de te behandelen onderwerpen. In de vergadering worden geen zaken behandeld, welke niet in de oproeping zijn vermeld.
5. De termijn van oproeping en kennisgeving bedraagt ten minste veertien dagen.
6. De secretaris draagt zorg voor de openbare kennisgeving van datum, tijdstip en plaats van de vergadering alsmede van de te behandelen onderwerpen door middel van de lokale en/of regionale media.
7. De secretaris draagt tevens zorg voor de in het vorige artikellid bedoelde kennisgeving aan de programma-aanbieder, wiens programma betrokken is bij het in de desbetreffende vergadering te behandelen advies; een en ander met uitzondering van de aanbieders van de verplicht uit te zenden programma's bedoeld in artikel 82i, eerste lid, aanhef en onder a t/m e, van de Mediawet.
8. De secretaris draagt voorts zorg voor de verslaglegging van de vergadering.
9. De voorzitter stelt programma-aanbieders die daartoe uiterlijk bij aanvang van de vergadering de wens te kennen hebben gegeven in de gelegenheid, voorafgaand aan de behandeling van het onderwerp waarbij zij betrokken zijn, het woord te voeren.
10. De voorzitter bepaalt in overleg met de programmaraad de voor de programma-aanbieders totaal beschikbare spreektijd, de volgorde van de sprekers en de per spreker maximaal toegestane spreektijd. Onder spreektijd wordt verstaan de tijd die de programma-aanbieder ter beschikking heeft voor gedachtewisseling met de leden van de programmaraad.
11. De programmaraad beraadslaagt en besluit uitsluitend omtrent een uit te brengen advies, indien ten minst de helft plus één van zijn leden aanwezig is.
12. Besluiten omtrent een uit te brengen advies worden genomen bij meerderheid van stemmen; bij het staken van de stemmen beslist de voorzitter.

2.6 Inhoud advies programmaraad

1. De programmaraad vermeldt in zijn advies uitdrukkelijk welk deel daarvan betrekking heeft op de programma's voor algemene omroep die de aanbieder van het omroepnetwerk krachtens artikel 82i, eerste lid, van de Mediawet uitzendt naar alle aangeslotenen (artikel 82k, eerste lid, van de Mediawet, het wettelijk minimumpakket) en welk deel daarvan betrekking heeft op de overige programma's voor algemene omroep die de aanbieder van het omroepnetwerk uitzendt naar alle aangeslotenen (artikel 82k, derde lid, van de Mediawet).
2. Het advies van de programmaraad is transparant alsmede helder en deugdelijk gemotiveerd. De programmaraad geeft in zijn advies aan, anders dan te verwijzen naar zijn samenstelling, op welke wijze bij de vaststelling van het pluriforme pakket van programma's voor algemene omroep rekening is gehouden met de in de gemeente(n) levende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke behoeften en met de onder de bevolking levende voorkeuren.

2.7 Vaststelling en openbaarmaking advies programmaraad

1. De secretaris maakt via de lokale en/of regionale media de inhoud van het voorlopige advies van de programmaraad bekend, vergezeld van de mededeling dat de aangeslotenen op het omroepnetwerk en de programma-aanbieders gedurende zes weken de tijd hebben hun zienswijze aan de programmaraad kenbaar te maken.
2. De secretaris draagt tevens zorg dat de in het vorige artikellid bedoelde kennisgeving aan alle programma-aanbieders, van wie het programma is betrokken en overwogen bij het voorlopige advies, wordt toegezonden, vergezeld van de mededeling dat zij gedurende zes weken de tijd hebben om hun zienswijze aan de programmaraad kenbaar te maken.
3. Na ommekomst van de in het eerste lid bedoelde termijn van zes weken en na kennisneming van de kenbaar gemaakte zienswijzen stelt de programmaraad zijn advies definitief vast.
4. De secretaris maakt via de lokale en/of regionale media de inhoud van het definitief vastgestelde advies van de programmaraad bekend.

2.8 Geldigheidsduur advies programmaraad

Een door de programmaraad uitgebracht advies geldt voor maximaal drie jaar en, behoudens onvoorziene omstandigheden, voor minimaal één jaar.

HOOFDSTUK 3. TOELICHTING

Algemeen

Bij de opstelling van het modelreglement is als leidraad genomen dat het beter laten functioneren van een programmaraad meer gediend is met een sober toezicht op meerdere onderdelen tegelijk dan met een fors ingrijpen op één onderdeel. Derhalve is als uitgangspunt genomen dat *de samenstelling van de programmaraad, de totstandkoming van het advies en de inhoud van het advies* de ijkpunten moeten zijn.

Taak programmaraad

Met name bij gelegenheid van de verkoop van het omroepnetwerk door een gemeente zijn er tussen de gemeente en de (nieuwe) aanbieder van het omroepnetwerk contractuele afspraken gemaakt met betrekking tot het uitzenden van programma's via het omroepnetwerk. Voor zover deze afspraken niet in strijd zijn met het bepaalde ter zake in de Mediawet, kunnen zij nagekomen worden.

Samenstelling programmaraad

De in de wet gestelde eis van deskundigheid is niet of nauwelijks ten behoeve van het reglement nader te concretiseren. De toegevoegde waarde is nihil als de nadere omschrijving te vaag is. Daarentegen kan een gedetailleerde omschrijving bewerkstelligen dat goede kandidaten niet in aanmerking kunnen komen voor een plaats in de programmaraad.

Hoewel artikel 82k, vijfde lid, voorlaatste volzin, van de Mediawet aangeeft dat de gemeenteraad de omvang van de programmaraad bepaalt, is een representatieve samenstelling niet aanwezig te achten met minder dan zeven leden. Het gebied waarin het (gekoppelde) omroepnetwerk gelegen is kan meer gemeenten omvatten dan het aantal leden in de programmaraad. Het lid van de programmaraad is representatief voor een belangrijke in het desbetreffende gebied voorkomende stroming. Hij/zij vertegenwoordigt niet een in het desbetreffende gebied liggende gemeente.

Benoeming leden programmaraad

De handhaving van de continuïteit in de samenstelling van de programmaraad is gediend met het steeds in samenspraak tussen de gemeente(n) en de programmaraad benoemen van een lid.

De programmaraad dient een redelijke afspiegeling te zijn van de bevolking in de gemeente(n) naar leeftijd, sexe, etnische en culturele achtergrond. De Mediawet heeft de minimumleeftijd waarop men lid kan zijn van een omroepvereniging vastgesteld op 16 jaar. Het Commissariaat acht het op z'n plaats ook voor het lidmaatschap van een programmaraad deze leeftijdsgrens aan te houden.

De vacaturevervulling binnen 6 maanden is gezien de adviesfrequentie voldoende adequaat en vormt geen bedreiging voor de representativiteit.

Totstandkoming advies programmaraad

In het concept-modelreglement was nadrukkelijk aangegeven dat de vergaderingen openbaar dienen te zijn. Uit de reacties van betrokkenen is naar voren gekomen dat er grote behoefte is aan de mogelijkheid de openbaarheid te beperken. Met name om de aanbieder van het omroepnetwerk in de gelegenheid te stellen bedrijfsvertrouwelijke gegevens aan de programmaraad te overleggen. Indien de vergadering openbaar is dan dienen consumenten/burgers/aangeslotenen op het omroepnetwerk in de gelegenheid te worden gesteld in te spreken.

Het Commissariaat acht het voorts van groot belang dat de programma-aanbieder individueel wordt uitgenodigd voor de vergadering waarin over zijn aanvraag tot toelating tot het programmapakket wordt beslist.

Ter voorkoming dat "het woord voeren" en "spreektijd" wordt uitgelegd als het louter door de leden van de programmaraad aanhoren van hetgeen de programma-aanbieder te zeggen heeft is de term gedachtewisseling opgenomen.

Inhoud advies programmaraad

De bij het Commissariaat ingediende verzoeken tot bestuurlijke handhaving van het bepaalde in artikel 82k van de Mediawet hebben uitgewezen dat het, met betrekking tot de bevoegdheid van het Commissariaat, van belang is dat de programmaraad in zijn advies aangeeft welke programma's het

wettelijk minimumpakket omvat en welke de overige programma's, bedoeld in artikel 82k, derde lid, van de Mediawet, zijn. Bovendien moet nadrukkelijk uit het advies naar voren komen op basis van welke overwegingen het programmapakket is samengesteld zoals het is samengesteld.

Vaststelling en openbaarmaking advies programmaraad

De publicatie van het voorlopige advies, en de toezending daarvan aan de programma-aanbieders, verleent betrokkenen op eenvoudige wijze de gelegenheid om hun zienswijze kenbaar te maken aan de programmaraad, zonder dat laatstgenoemde verplicht is om met elke wens ook daadwerkelijk rekening te houden.

Bij lokale en/of regionale media moet niet alleen gedacht worden aan dagbladen en huis-aan-huis bladen. Ook het gemeentelijke publicatieblad, de website van de gemeente en het informatiekanaal van de aanbieder van het omroepnetwerk komen voor openbaarmaking van het advies in aanmerking.

Geldigheidsduur advies programmaraad

Het is niet goed mogelijk een minimum geldigheidsduur van langer dan één jaar van een programmaraad-advies in het modelreglement op te nemen. Een jaarlijks advies sluit aan bij de huidige praktijk. Daar waar in het modelreglement sprake is van advies wordt steeds bedoeld het integrale advies van de programmaraad dat betrekking heeft op alle uit te zenden radio- en televisieprogramma's. Indien gedurende de looptijd van het advies één programma-aanbieder ophoudt zijn programma voor uitzending aan te bieden is het niet in strijd met de wet het advies op één onderdeel te wijzigen. De thans bij een aantal programmaraden, tegelijk met het advies, opgestelde reservelijst biedt in deze gevallen uitkomst.

Van onvoorziene omstandigheden kan sprake zijn indien tijdens de looptijd van het advies meerdere programma-aanbieders ophouden hun programma voor uitzending aan te bieden of omroepnetwerken worden gekoppeld, al dan niet als gevolg van een gemeentelijke herindeling, waarop verschillende programmaraad-adviezen van toepassing zijn.